

POLSKA FUNDACJA IMIENIA
ROBERTA SCHUMANA

RAPORT 2013

Polska Fundacja im. Roberta Schumana jest organizacją pozarządową i ponadpartyjną. Misją Fundacji jest *Motywowanie Europejczyków do aktywności obywatelskiej oraz promowanie integracji europejskiej i wartości na jakich się ona opiera.*

Polska Fundacja im. Roberta Schumana, w ramach działalności statutowej, realizuje programy edukacyjne i aktywizujące koncentrujące się na trzech, głównych zagadnieniach:

- I. **Program europejski.** Jego celami są promowanie idei integracji europejskiej i edukacja europejska. W ramach tego programu Fundacja organizuje konferencje, seminaria, warsztaty, dyskusje, happeningi i festyny na tematy związane z integracją europejską. Rezultatem działań jest poszerzenie wiedzy obywateli państw Unii Europejskiej na tematy europejskie, włączenie ich do debaty na temat przyszłości Europy, bezpośrednie angażowanie w działania promujące integrację europejską i aktywne obywatelstwo europejskie.
- II. **Program obywatelski.** Koncentruje się na aktywizacji społecznej obywateli oraz promowaniu wartości demokratycznych i obywatelskich. Celem tego programu jest zachęcanie do aktywnego udziału w społeczeństwie obywatelskim, włączenia się w życie publiczne, w działalność na rzecz środowiska lokalnego, w wolontariat. Fundacja próbuje nadać tym działaniom wymiar ogólnoeuropejski, poprzez angażowanie uczestników nie tylko z Polski, ale także innych państw europejskich.
- III. **Program dzielenia się doświadczeniami.** Jego celem jest dzielenie się polskimi doświadczeniami z procesu integracji europejskiej oraz transformacji społeczno-polityczno-gospodarczej. W 2013 roku Fundacja prowadziła działania w wybranych krajach objętych programem Partnerstwa Wschodniego.

Odbiorcy działań Fundacji:

W 2013 roku, we wszystkich programach realizowanych bądź współorganizowanych przez Fundację, udział bezpośredni wzięło ok. 20.000 osób z Austrii, Belgii, Bułgarii, Cypru, Czech, Francji, Hiszpanii, Holandii, Łotwy, Niemiec, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Szwecji, Węgier, Wielkiej Brytanii, Włoch, a także z kilku krajów pozaunijnych: Armenii, Białorusi i Ukrainy. Fundacja kieruje swoje programy do wszystkich grup społecznych, niezależnie od wieku, wykształcenia, profesji czy miejsca zamieszkania. Wiele działań jest realizowanych w małych ośrodkach i w miejscach o ograniczonej liczbie podobnych inicjatyw. Fundacja jest także otwarta na wspólną dyskusję z osobami o różnych poglądach społeczno-politycznych, w tym ze środowiskami eurosceptycznymi. *Europa jest dla jej wszystkich obywateli* – to jedno z haseł przewodnich działań Fundacji.

Projekty zrealizowane przez Polską Fundację im. Roberta Schumana w roku 2013:

Polska Fundacja im. Roberta Schumana, w 2013 roku, zrealizowała następujące projekty edukacyjne:

I. Program europejski:

1. XX Polskie Spotkania Europejskie i Parada Schumana
2. Seminaria i debaty
3. Eurokampania
4. Spotkania z Parlamentem Europejskim
5. Rivers of Europe
6. Komitety Obywatelskie dla Europy 2020
7. Europolis – smart city of tomorrow

II. Program obywatelski:

8. Kluby Europejskie
9. Gminowo
10. Monitoring procedur dotacyjnych dla organizacji pozarządowych
11. Jak zreformować gospodarstwo mojego ojca?
12. Wolontariat Europejski

III. Program dzielenia się doświadczeniami:

13. Bridging EU and Western Balkans
14. Europa w walizce

I. PROGRAM EUROPEJSKI

1. XX Polskie Spotkania Europejskie i Parada Schumana

Polskie Spotkania Europejskie (PSE) i Parada Schumana to najbardziej znane wydarzenie, organizowane corocznie przez Polską Fundację im. Roberta Schumana z okazji Dnia Europy. Celem projektu jest szerzenie idei integracji europejskiej oraz mobilizacja do aktywnego obywatelstwa europejskiego, a także promocja Unii Europejskiej w Polsce, jak i przedstawienie naszego kraju jako państwa pozytywnie nastawionego do jednoczenia kontynentu. W wydarzeniu, które odbyło się 11 maja, udział wzięło około 8.000 osób z terenu całej Polski, a także pozostałych państw UE. Hasło przewodnie Spotkań Europejskich 2013 brzmiało: *Złoty w garści czy euro w kieszeni?* Jego intencją było zachęcenie do rozpowszechnienia merytorycznej debaty na temat ew. członkostwa Polski w strefie euro. Na całe Polskie Spotkania Europejskie składały się:

Debata Europa Cafe, Centralna Biblioteka Rolnicza

W godzinach porannych odbyła się niekonwencjonalna debata, której gościem był Komisarz Janusz Lewandowski. Rozmawialiśmy o kryzysie ekonomicznym, o budżecie, najważniejszych dylematach Polaków i o przyszłości Unii Europejskiej. Debata EUROPA CAFE to miejsce ożywionej dyskusji, opartej na metodach partycypacyjnych, gdzie liczyły się każdy głos i każda uwaga. Spotkanie zorganizowane wspólnie z Komisją Europejską - Przedstawicielstwem w Polsce.

Parada Schumana

Wielobarwny, wesoły, rozśpiewany korowód Parady Schumana już po raz czternasty przemaszerał przez centralne miejsca Warszawy. To wydarzenie bez precedensu w skali Europy, pełne niespodzianek i spontaniczności, główny punkt XX Polskich Spotkań Europejskich. Paradę poprowadzili dwudziestoletni uczestnicy projektów Fundacji oraz studenci programu Erasmus, równolatkiem tegorocznych Polskich Spotkań Europejskich. Lawety rozkołysali w rytm muzyki uczestnicy Wolontariatu europejskiego oraz projektu Act Locally z kilkunastu krajów UE. Było z nami także ok. 60 Klubów Europejskich z różnych regionów Polski, a także grupy euroentuzjastów z Ukrainy i Białorusi. Nie zabrakło marzorettek, orkiestry, szcudlarzy i tancerzy salsy.

Miasteczko Schumana

Miasteczko Schumana to uliczny festyn edukacyjny promujący ideę zjednoczonej Europy w centrum Warszawy. W ramach 28 stoisk zorganizowane zostały quizy, konkursy, występy artystyczne oraz rozmowy z ekspertami, w tym m.in. z posłami do Parlamentu Europejskiego. Tematyka wszystkich wydarzeń dotyczyła szeroko rozumianych spraw europejskich a także Europejskiego Roku Obywateli. Swój program przygotowały m.in. Komisja Europejska, Parlament Europejski, uczestnicy projektu CITYCOM, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

Akademia Schumana

Akademia to propozycja dla uczestników Parady: Klubów Europejskich oraz innych zorganizowanych grup (szkoły, stowarzyszenia). Uczestnicy mieli możliwość poznania warszawskich instytucji kultury, historii i polityki w ciekawy i niestandardowy sposób. W programie m.in. warsztaty, wystawy, przegląd filmów dokumentalnych oraz debaty na aktualne europejskie tematy. Partnerami Akademii były m.in. Zamek Królewski, Muzeum Narodowe, Galeria Sztuki Zachęta, Muzeum im. Fryderyka Chopina oraz Muzeum Literatury.

Co roku liczba osób, które w Paradzie Schumana przechodzą z nami ulicami Warszawy daje dowód na to, że Polacy chcą otwarcie wyrażać swoją opinię o Unii Europejskiej – komentowała podczas Parady Anna Radwan, Prezes Fundacji Schumana. *Dziś wspólnie apelowaliśmy, żeby politycy wzięli euro na sztandary. Chcemy, aby jak największe grono Polaków zainteresowało się perspektywami członkostwa naszego kraju w Eurostrefie. Potrzebna nam dyskusja, żeby zdecydować, czy chcemy mieć złotego w garści czy euro w kieszeni.* Premier Tadeusz Mazowiecki dodał, że ta Parada odbywa się pod hasłem euro, ale nie chodzi tylko o wspólną walutę - dedykowana jest przede wszystkim Europie, aby się dalej jednoczyła i żeby przetrwała kryzys.

Współorganizatorami oraz partnerami projektu byli: Orange, Orlen, Fundacja Konrada Adenauera, Komisja Europejska, Miasto Warszawa.

2. Seminaria i debaty

Seminaria to cykl regularnych spotkań o charakterze wykładów, połączonych z dyskusją. Tematyka seminariów dotyczy integracji europejskiej, sytuacji politycznej i gospodarczej w UE oraz w państwach członkowskich, funkcjonowania i celów UE, bieżących problemów w procesie integracji europejskiej. Podstawowym celem projektu jest zainteresowanie polskich studentów problematyką europejską i zwiększenie ich wiedzy na ten temat. Seminaria prowadzone są przez wykładowców gościnnych – uznanych specjalistów w poruszanych dziedzinach. W 2013 roku seminaria prowadzono w dwóch odrębnych cyklach: seminaria europejskie (ogólna tematyka europejska), seminaria niemieckie (Niemcy i ich polityka europejska, stosunki polsko-niemieckie w UE). Seminaria znajdują się na liście oficjalnych fakultetów Uniwersytetu Warszawskiego. W 2013 roku zorganizowano łącznie 30 spotkań:

Seminaria europejskie:

Data	Tytuł	Goście
7 stycznia	Kariera w instytucjach publicznych i organizacjach międzynarodowych	Monika Ratyńska - Komisja Europejska Anna Kopińska - Parlament Europejski Magda Gawrońska - MSZ Anya Ogórkiewicz - Keryx Group
21 stycznia	Miękka Dyplomacja: sens, rodzaje i granice jej użycia	Katarzyna Pisarska - Dyrektor Europejskiej Akademii Dyplomacji Joanna Skoczek - MSZ
18 lutego	Polska i 2020. Prorozwojowa polityka państwa	Marek Góra - Szkoła Główna Handlowa Sławomir Kosieleński - Collegium Civitas
4 marca	Rozwój inteligentny. Wkład cyfryzacji i działań badawczo-rozwojowych do kształtowania "Unii Innowacji"	Dominik Batorski - Uniwersytet Warszawski (ICM) Piotr VaGła Wagłowski – vagla.pl
15 kwietnia	Rozwój zrównoważony. Konkurencyjność i ochrona środowiska	Daria Kulczycka - PKPP Lewiatan Dariusz Szwed - Zielony Instytut
22 kwietnia	Inteligentne miasta, inteligentni obywatele? Możliwości i granice zaangażowania mieszkańców w planowanie rozwoju miejskiego	Marta Lewandowska - Stowarzyszenie OPTA Andrzej Obalski - Dzielnicowa Komisja Dialogu Społecznego Wola
11 maja	Protected freedom. Migration and border control in the European Union (debata współorganizowana z FRONTEX w ramach Dnia Europy 2013), Kino Kultura, Krakowskie Przedmieście 21/23	Michał Parzyszek - FRONTEX Tomasz Horbowski - Fundacja Batorego Magdalena Lesińska - Ośrodek Badań nad Migracjami Marta Makowska - European Council on Foreign Relations Dariusz Rosiak - Polskie Radio

27 maja	Rozważna czy romantyczna? Polska w Unii Europejskiej	Marcin Świąćicki – poseł na Sejm RP
3 czerwca	Podsumowanie i ewaluacja cyklu seminariów europejskich w 2012-2013 roku	Gert Röhrborn
8 października	Belgia – nowy król, nowe państwo	Radca Ambasady Belgii w Polsce Mark Van de Vreken (tłum. Milena Krawczyk)
22 października	Mało nas, mało nas... - o europejskiej demografii	Katarzyna Kocot-Górecka z SGH, Magdalena Kocik z IPS UW
5 listopada	Ekologiczna energia w Europie. Jak i gdzie?	Agata Hinc, demosEUROPA, dr Zbigniew Rogulski, Instytut Chemii Przemysłowej, Wydział Chemii UW
26 listopada	Imigracja – problem czy wybawienie?	Georges Faber, Ambasador Wielkiego Księstwa Luksemburga w Polsce (tłum. Milena Krawczyk), dr hab. Maciej Duszczyk, IPS UW, Ośrodek Badań nad Migracjami UW
17 grudnia	Ukraina wrze	Maria Przełomiec, dziennikarka TVP Info, Marek Peda z Fundacji Schumana

Seminaria niemieckie:

Data	Temat	Goście
10 stycznia	Sarrazin. Prototyp niemieckiego populizmu	Piotr Buras, dyrektor, Europejska Rada Spraw Zagranicznych, Rafał Woś, dziennikarz, „Dziennik. Gazeta Prawna”
24 stycznia	Habermas, Sloterdijk, Beck. Niemiec filozofowie Europy	Adam Krzemiński, redaktor, „Polityka”, Rafał Woś
21 lutego	Jak oni to robią? Wyprawa do źródeł niemieckiego dobrobytu	Ryszard Bugaj, polityk, ekonomista, Adam Krzemiński, Rafał Woś
7 marca	Dwie niemieckie wojny trzydziestoletnie. Ta z XVII i ta z XX wieku	Jan Wróbel, historyk, publicysta, Adam Krzemiński, Rafał Woś
21 marca	Niemcy w oczach Francuzów	Jędrzej Bielecki, dziennikarz, „Rzeczpospolita”, Rafał Woś
11 kwietnia	Żydzi i Niemcy. Przed i po Holokauście.	Adam Krzemiński, Rafał Woś
18 kwietnia	Trójkąt Berlin-Warszawa-Paryż	Adam Krzemiński
16 maja	Na ile atlantyckie są Niemcy (z historii relacji niemiecko-anglosaskich)	Adam Krzemiński, Rafał Woś
23 maja	Niemcy nad morzem śródziemnym (dzieje relacji Niemiec i południa Europy)	Adam Krzemiński, Rafał Woś
10 października	Niemiecka polityka. Czy Angela Merkel będzie rządziła wiecznie?	Adam Krzemiński, Polityka Rafał Woś, Dziennik. Gazeta Prawna
24 października	Niemiecka polityka cz.2. Czy jest szansa na wielką koalicję?	Knut Dethlefsen, Fundacja Eberta Rafał Woś, Dziennik. Gazeta Prawna
7 listopada	Niemiecki eurosceptycyzm. Zagrożenie dla Europy czy złudzenie optyczne?	Ryszarda Formuszewicz, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych Adam Krzemiński, Polityka
21 listopada	Niemieckie spojrzenie na Polskę. Wreszcie obiektywne czy ciągle pełne uproszczeń?	Konrad Schuller, korespondent FAZ w Warszawie Adam Krzemiński, Polityka Rafał Woś, Dziennik. Gazeta Prawna
5 grudnia	Niemiecka historia. Modelowo przepracowana	Kazimierz Wóycicki, Uniwersytet

	czy spełniona poprawnością?	Warszawski Adam Krzemiński, Polityka Rafał Woś, Dziennik. Gazeta Prawna
12 grudnia	Niemiecki ordoliberalizm. Model do naśladowania dla Polski?	Elżbieta Mączyńska, Szkoła Główna Handlowa Adam Krzemiński, Polityka Rafał Woś, Dziennik. Gazeta Prawna

Partnerem seminariów europejskich oraz niemieckich była Fundacja Konrada Adenauera. Patronatu seminariom europejskim udzieliło Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce.

Inne seminaria i debaty:

7 czerwca 2013: Spotkanie z okazji 10-tej rocznicy referendum akcesyjnego UE. W spotkaniu udział wzięło ok. 50 osób, zaangażowanych aktywnie w kampanię referendalną w 2003 roku, zarówno osoby pełniące oficjalne funkcje państwowe, jak i działacze organizacji pozarządowych czy wolontariusze.

3. Eurokampania

Jesienią 2009 roku Fundacja rozpoczęła realizację, przewidzianego na kilka lat programu, którego celem jest podtrzymanie dyskusji dotyczącej perspektyw współpracy i ew. integracji Polski ze strefą euro. W 2013 roku projekt realizował następujące działania:

Ekspertyza Euro przychodzi na Łotwę:

Od jesieni 2013 roku Fundacja uważnie śledziła przebieg procesu przygotowań Łotwy do przyjęcia waluty euro z początkiem 2014 roku. Rozpoczęto przygotowywanie ekspertyzy na ten temat, pod kierunkiem Dawida Tomaszewskiego – pracownika Ambasady RP w Rydze. Ostateczne zakończenie prac nad raportem i jego wydanie odbyły się już w roku 2014.

Debata Europass czy euro pas.

24 kwietnia Fundacja Schumana i 'Gazeta Wyborcza' zorganizowały debatę *Europass czy euro pas*. Politycy i eksperci zastanawiali się nad sensem, tempem i zagrożeniami wynikającymi z potencjalnego wejścia Polski do strefy euro. W debacie udział wzięli przedstawiciele głównych sił politycznych w Polsce: Jacek Rostowski (wicepremier, minister finansów – PO), Janusz Piechociński (wicepremier, minister gospodarki, PSL), Leszek Miller (przewodniczący SLD), Wincenty Elsner (poseł Ruchu Palikota) oraz Tadeusz Cymański (europoseł Solidarnej Polski). Reprezentant PiS nie przybył na debatę. Debatę prowadzili Anna Radwan (Fundacja Schumana) oraz Paweł Wroński (Gazeta Wyborcza).

Euromanifest Fundacji Schumana

W maju 2013 roku Fundacja opublikowała swój manifest – postulaty dotyczące dalszej polityki w sprawie członkostwa Polski w strefie euro i warunków, które powinny zostać wypełnione.

4. Spotkania z Parlamentem Europejskim

Głównym celem projektu było przygotowanie osób uzyskujących czynne prawo wyborcze do świadomego udziału w najbliższych wyborach do Parlamentu Europejskiego (PE). Celem pobocznym jest zwiększenie częstotliwości korzystania przez beneficjentów z praw obywatela UE, w szczególności związanych z PE. Odbiorcy dowiedzieli się przede wszystkim: 1. Jakie dziedziny ich codziennego życia są współkształtowane przez decyzje zapadające w PE. 2. Że PE jest wybierany w powszechnych, demokratycznych wyborach. 3. Gdzie szukać informacji o aktualnej pracy PE? 4. W jaki sposób i w jakich sprawach każdy obywatel może skontaktować się z przedstawicielami PE? 5. Jaki katalog praw przysługuje z faktu posiadania obywatelstwa UE? Grupą docelową działań były osoby, dla których wybory w 2014 roku będą pierwszymi wyborami do PE, podczas których będą posiadać czynne prawo wyborcze. W momencie realizacji projektu były to więc osoby w wieku 17-22 lata. W programie udział wzięli przedstawiciele różnych środowisk z tej kategorii wiekowej, jednakże szczególny nacisk został położony na mieszkańców miejscowości do 300 tys. mieszkańców oraz osoby nie kontynuujące lub nie planujące kontynuować edukacji na szczeblu uniwersyteckim. Na projekt składały się gry miejskie, symulacje wyborów, gra internetowa na portalu społecznościowym. Projekt rozpoczął się w listopadzie 2012, a jego zakończenie planowane jest w maju 2014 roku. Projekt był współfinansowany ze środków Parlamentu Europejskiego, partnerem była Fundacja Konrada Adenauera.

Wydarzenia, które zostały zrealizowane w ramach projektu w roku 2013:

Gry miejskie o Parlamencie Europejskim – I edycja programu – zima i wiosna 2013. W każdej z niżej wymienionych miejscowości odbyły się gry miejskie. Gry miejskie przeprowadzone zostały na podstawie scenariuszy, które zostały stworzone przez trenerów pracujących dla Fundacji Schumana. Uczestnicy gier odwiedzali urzędy miejskie, prowadzili „śledztwa dziennikarskie”, badania opinii społecznej, robili fotoreportaże i wywiady. Działania te miały na celu zgromadzenie jak największej ilości informacji dotyczących działalności Parlamentu Europejskiego. W gry, w sposób bezpośredni zaangażowani byli przedstawiciele grupy docelowej z poszczególnych miejscowości (osoby uzyskujące prawa wyborcze), łącznie ok. 550 osób w wymienionych niżej gminach. Uczestnikami pośrednimi (łącznie ok. 2.400 osób) byli mieszkańcy miast, którzy mieli kontakt z uczestnikami bezpośrednimi np. podczas badania opinii, a także urzędnicy, specjaliści i eksperci.

Lp.	Miejscowość	Miejsce	Termin gry
1	Suwałki	Szkolny Klub Europejski I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Suwałkach	15 lutego
2	Zgorzelec	Liceum Cogito	22 lutego
3	Słubice	Liceum Ogólnokształcące w Słubicach	1 marca
4	Chełm	I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego	6 marca
5	Zawiercie	Zespół Szkół im. X. Dunikowskiego	13 marca
6	Kluczbork	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie	30 stycznia

7	Knurów	Stowarzyszenie Cztery Pory Roku	13 lutego
8	Włocławek	Szkolny Klub Europejski Euroclub przy Technikum nr 1 Zespół Szkół Budowlanych we Włocławku	21 lutego
9	Chodzież	I Liceum Ogólnokształcące im. św. Barbary	26 lutego
10	Ostrów Wielkopolski	II Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Reymonta	28 lutego

Punkty informacyjne o Parlamencie Europejskim – I edycja programu – zima i wiosna 2013. W punktach udzielano podstawowych informacji na temat Parlamentu, rozdawano publikacje oraz broszury informacyjno-edukacyjne. Działaniem angażującym mieszkańców odwiedzających punkty informacyjne była możliwość „zadania pytania” lub „przedstawienia swojej petycji” na przygotowanych brystolach lub pocztówkach. Wymienione poniżej punkty informacyjne odwiedziło łącznie ok. 3.100 osób.

Lp.	Miejscowość	Miejsce	Termin wystawienia punktu informacyjnego
1	Suwałki	Centrum Handlowe Plaza w Suwałkach	18 kwietnia
2	Słubice	sklep Inter Marche	13 kwietnia
3	Zawiercie	Skwer pomiędzy ulicami Piłsudskiego i Obrońców Westerplatte	24 kwietnia
4	Kluczbork	Rynek	5 kwietnia
5	Knurów	Pod siedzibą stowarzyszenia Cztery Pory Roku	27 kwietnia
6	Włocławek	Centrum Handlowe Wzorcownia	22 lutego
7	Chodzież	Chodzież, Rynek	12 kwietnia
8	Ostrów Wielkopolski	Centrum Handlowe Ostrovia	1 marca

Symulacje wyborów do Parlamentu Europejskiego – II edycja programu, od jesieni 2013. Symulacje odzwierciedlały prawdziwy przebieg wyborów do Parlamentu. Uczestnicy dzielili się na poszczególne komitety, dziennikarzy, przedstawicieli komisji wyborczej. Organizowane były kampania wyborcza, debaty kandydatów i głosowanie. Łącznie w poniższych symulacjach udział wzięło ok. 500 osób.

Lp.	Miejscowość	Miejsce	Termin symulacji
1	Głuchów	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Głuchowie	2 października

2	Łomża	III Liceum Ogólnokształcącym im. Żołnierzy Obwodu Łomżyńskiego AK w Łomży	16 października
3	Żywiec	I Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Żywcu	11 października
4	Poręba	Zespół Szkół w Porębie	23 października
5	Piotrków Trybunalski	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2	5 listopada
6	Kędzierzyn-Koźle	Zespół Szkół Nr 3	6 listopada
7	Kłodzko	Liceum Ogólnokształcące im. B. Chrobrego	13 listopada
8	Tarnobrzeg	Zespół Szkół Społecznych nr 2 im. Małego Księcia	20 listopada
9	Włocławek	Zespół Szkół Elektrycznych	6 grudnia
10	Gryfice	Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego	11 grudnia

Punkty informacyjne o Parlamencie Europejskim – II edycja programu, od jesieni 2013. Wymienione poniżej punkty informacyjne odwiedziło łącznie ok. 900 osób.

Lp.	Miejscowość	Miejsce	Termin wystawienia punktu informacyjnego
1	Piotrków Trybunalski	Centrum Handlowe	6 listopada
2	Kędzierzyn-Koźle	Centrum Handlowe	7 listopada
3	Włocławek	Centrum Handlowe	7 grudnia

5. Rivers of Europe

Rivers of Europe to projekt oparty na wspólnych wartościach, które łączą historię i kulturę europejskich regionów, wyznaczonych przez cztery główne rzeki: Ren, Łabę, Dunaj i Odrę. Jednym z elementów rozwijania międzykulturowego dialogu będzie rejs statkiem po Dunaju oraz prezentacje i występy artystyczne podczas podróży autobusowej, tzw. „Rolling Tour” po poszczególnych miejscowościach w Polsce i Niemczech. W sumie planowane są 52 występy w 38 miastach w 11 krajach. Większość aktywności projektu będzie realizowanych w roku 2014. W dniach 7-10 października 2013, w Nowym Sadzie w Serbii, odbyło się spotkanie przygotowawcze organizacji zaangażowanych w działania. Partnerami projektu są organizacje z Austrii, Niemiec, Węgier, Serbii, Chorwacji, Słowacji, Rumunii, Bułgarii i Polski. Działania zostały dofinansowane w ramach programu UE Kultura.

6. Komitety Obywatelskie dla Europy 2020

W duchu rodzącego się w dotkniętej kryzysem Europie "nowego ładu gospodarczego" uczestnicy inicjatywy badali, jak wygląda ekonomiczno-społeczna sytuacja wybranych społeczności lokalnych w kilku państwach UE - Bułgarii, Francji, Hiszpanii, Polsce, Szwecji i Włoszech. Projekt zachęcał obywateli Unii do refleksji nad tym, jak skuteczniej walczyć z globalnym kryzysem na poziomie lokalnym, wykorzystując do tego mechanizmy unijne proponowane przez Komisję Europejską w strategii Europa 2020.

Pytania, nad którymi zastanawiali się uczestnicy: Co widzimy w środku obecnego kryzysu w Europie? Czy europejski model gospodarczy ustanowiony przez traktaty unijne naprawdę został przedyskutowany i zaakceptowany przez szersze warstwy społeczne z państw członkowskich Unii Europejskiej? Do jakiego stopnia można rozwinąć konkurencję między państwami i regionami wewnątrz Unii bez użytku stabilizujących instrumentów solidarności? Czy państwa członkowskie nadal samodzielnie decydują o polityce fiskalnej i gospodarczej? Czy w zamian za to pozbawiają się zdolności skutecznego ustalenia priorytetów w polityce społecznej? Czy europejscy obywatele naprawdę zostali poproszeni o zgodę dot. postępowań przeciwkryzysowych, czy zostali tylko poinformowani o tym procesie? W projekcie CITYCOM przedstawialiśmy obywatelom europejskim niektóre z najważniejszych priorytetów określonych w strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - Europa 2020: konkurencyjność, mobilność i międzypokoleniową solidarność.

Poprzez organizowanie lokalnych spotkań, zwanych komitetami obywatelskimi, daliśmy okazję obywatelom z sześciu miast europejskich (Linköping, Szwecja; Mediolan, Włochy; Paryż, Francja; Villadolid, Hiszpania; Veliko Turnovo, Bułgaria; Warszawa, Polska) zbadać, w jaki sposób konkretne instrumenty polityczne – fundusze strukturalne i społeczne, możliwości pracy i głosowania za granicą, polityka konkurencji i prawa konsumentów – mają wpływ na swoją lokalną przestrzeń społeczną. Uczestnicy pochodzili z reprezentatywnego segmentu społeczności lokalnych. Wyniki badań i dyskusji ze wszystkich miejscowości uczestniczących w projekcie zostały przeanalizowane szerzej na konferencji „CityzenSummit” (9-11 maja) i zaprezentowane podczas Parady Schumana 2013 w Warszawie. Po Paradzie, w każdej gminie projektu, zorganizowano publiczne spotkania, na których w obecności lokalnych, krajowych i europejskich decydentów prezentowano i dyskutowano wnioski projektu.

Projekt był realizowany jednocześnie w 6-ściu krajach, a jego partnerami byli: Progestia (Hiszpania), SERUS ekonomisk förening (Szwecja), Fondazione Caritas Ambroziana (Włochy), European Information Centre (Bułgaria), Association Jean Monnet (Francja). Projekt wspierały Komisja Europejska i Fundacja Konrada Adenauera.

Wydarzenia, które zostały zrealizowane przez Fundację Schumana w ramach projektu w roku 2013:

Data	Wydarzenie
23 lutego	Stworzenie grupy roboczej ds. rozwoju miejskiego z udziałem działaczy miejskich, organizacji pozarządowych i administracji miejskiej oraz zainteresowanych mieszkańców; identyfikacja najważniejszych tematów i obszarów rozwoju miejskiego w Warszawie; potencjał i bariery włączania mieszkańców do planowania rozwoju miejskiego.
16 marca	Warsztaty grupy roboczej poświęcone poszukiwaniu praktycznych projektów i narzędzi odpowiadających na identyfikowane potrzeby rozwoju miejskiego w Warszawie; prezentacja i debata nt. Europa 2020 i rozwoju miejskiego z ekspertami i reprezentantami ze strony Ministerstwa Gospodarki, politykami krajowymi z Parlamentarnego Zespołu ds. Polityki Miejskiej i z dziedziny rozwoju zrównoważonego, oraz z działaczami miejskimi i zainteresowanymi obywatelami stolicy.
5 kwietnia	<i>Wymarzona Warszawa</i> – Seminarium dla działaczy miejskich z wstępem do techniki FORESIGHT przy planowaniu rozwoju miejskiego.
22 kwietnia	Debata pod tytułem <i>Inteligentne miasta, inteligentni obywatele. Możliwości i granice zaangażowania mieszkańców w planowanie rozwoju miejskiego z udziałem samorządowców i działaczy, dla warszawskich studentów.</i>
9-11 maja	Międzynarodowy zjazd uczestników i partnerów projektu <i>CityCom – Komitety Obywatelskie dla Europy 2020</i> z warsztatami, prezentacją projektu w Miasteczku Schumana (wraz z głosowaniem nad proponowanymi projektami miejskimi, prezentacją gier miejskich i warsztatami tworzenia plakatów) oraz udziałem w jednym panelu Konferencji EUROPOLIS.

7. Europolis – smart city of tomorrow

Europolis to nowe, od 2013 roku, przedsięwzięcie Fundacji. Zdecydowana większość obywateli UE mieszka w miastach, w znacznej części w dużych aglomeracjach. Intencją idei *smart city* jest uczynienie tych miast miejscem możliwie najbardziej przyjaznym do życia dla jak najszerszego grona użytkowników. Pomóc mają w tym nowoczesne technologie. Ale także, co bardzo istotne w koncepcji *smart city*, pełniejsze zaangażowanie mieszkańców w sprawy ich miasta i w decydowanie o tym, jak ono powinno wyglądać. Zamierzeniem Europolis była wymiana doświadczeń, pomiędzy różnymi europejskimi metropoliami, w jaki sposób jest lub mogą być realizowane założenia *smart city*. W zorganizowanej przez Fundację i Partnerów 10 maja konferencji udział wzięło 250 przedstawicieli różnych europejskich miast – mieszkańców, burmistrzów, samorządowców. Obecne były m.in. reprezentacje z Helsinek, Mediolanu, Nantes, Berlina, Wiednia, Warszawy, a także wielu innych miast polskich. Przykładowe zagadnienie poruszane podczas wydarzenia:

Przedstawiciel Berlina zwrócił uwagę na problem inteligentnej mobilności, która jest dziś źródłem prosperity oraz społecznej integracji. Wyzwaniem, jakie wiąże się z kwestią transportu, jest zmiana klimatu oraz ograniczoność zasobów. Planując nowe przedsięwzięcia, konieczne jest zatem uwzględnianie potrzeb środowiskowych, a kluczem do osiągnięcia sukcesu mogą okazać się nowe technologie oraz elektromobilność. Berlin ma ambicje stać się wiodącym centrum elektromobilności na kontynencie europejskim, a obecnie jest już największym laboratorium badań nad tego rodzaju rozwiązaniami w całych Niemczech. Posiada również największą bazę elektrycznych samochodów w Europie. Testowanym rozwiązaniem są zasilane prądem autobusy, które, co ciekawe, produkowane są przez polską firmę *Solaris*.

Kolejnym z miast, które stosuje interesujące rozwiązania, jest stolica Finlandii. Została ona uhonorowana tytułem Światowej Stolicy Designu 2012 roku. Obecność designu w miejskim stylu Helsinek może być powodem do dumy i jest czynnikiem silnie wyróżniającym je na tle innych europejskich ośrodków. Wspomniano o zainicjowanym 2 lata temu projekcie *Dnia Restauracji*, w ramach którego każdy może na jeden dzień otworzyć własny lokal bez konieczności posiadania jakichkolwiek zezwoleń. Helsinki dużą wagę przywiązują do otwartości na inicjatywy mieszkańców, a także do zapewniania im łatwego dostępu do przejrzystych informacji.

Francuskie Nantes w 2013 roku uzyskało tytuł Zielonej Stolicy Europy. Jako wartość odnotowania kwestię wskazano konieczność inteligentnego planowania miejskiego. Nantes od końca lat 80-tych zmagало się z kryzysem gospodarczym w następstwie zamknięcia stoczni, co zmusiło je do dokonania zasadniczych przemian, aby na nowo stać się atrakcyjnym. Przykładem inicjatywy, która zmierza do modernizacji zarządzania miastem przy aktywnym udziale społeczeństwa obywatelskiego, jest projekt *Nantes 2030*, w którym uczestniczyło jak dotąd ponad 20 tys. mieszkańców. Poprzez ankiety, konsultacje społeczne, spotkania z władzami i warsztaty mogli oni wyrazić swoje opinie związane z przyszłością miasta.

Reprezentant Wiednia, jako podstawową kwestię wymienił otwarty dostęp do dokumentów oraz tzw. *e-government*. Oznacza to, iż dużą część danych oraz oficjalnych publikacji można znaleźć w internecie, co więcej, możliwe jest nie tylko zapoznanie się z nimi, lecz także wysłanie zapytania bądź komentarza do władz miasta – tworzy się w ten sposób prawdziwy dialog. Zwrócono uwagę na konsultowanie spraw związanych z zarządzaniem miastem z różnymi grupami interesariuszy, szczególnie z przedstawicielami małych i średnich przedsiębiorstw, którzy wdrażają w mieście innowacyjne rozwiązania. Jako kolejny element, który uczynił Wiedeń prawdziwym *smart city*, wskazano zamówienia publiczne, dzięki którym biznes musi dostosowywać swoje produkty i usługi do wymogów władz np. w zakresie ekologii.

Podczas konferencji zastosowano także formułę prowadzenia debaty *smart debate*, angażującej z znacznym stopniem publiczność. Europolis dało wstęp do innych działań Fundacji, poruszających problematykę życia w mieście, m.in. opisanego w niniejszym raporcie programu Komitetu Obywatelskie dla Europy2020.

Partnerami wydarzenia byli: Miasto Stołeczne Warszawa, Fundacja Konrada Adenauera, Orange, Orlen, Siemens.

II. PROGRAM OBYWATELSKI

8. Kluby Europejskie

Kluby Europejskie (KE) to grupy nieformalne (najczęściej młodzieżowe), realizujące lokalnie własne inicjatywy promujące wartości europejskie. Kluby Europejskie są jednym z najskuteczniejszych przykładów aktywnego obywatelstwa europejskiego oraz angażowania się obywateli w sprawy europejskie. W 2013 roku Fundacja przeprowadziła następujące działania dla Klubów Europejskich:

Międzynarodowe Spotkanie Klubów Europejskich. W spotkaniu, które odbyło się w dniach 8-12 maja pod Warszawą, udział wzięły grupy z 9 krajów europejskich (Bułgaria, Francja, Hiszpania, Holandia, Łotwa, Portugalia, Polska, Rumunia, Włochy). Wśród uczestników znalazła się młodzież w wieku 15-19 lat, aktywnie działająca w Klubach Europejskich; ich opiekunowie, zaangażowani w proeuropejską działalność w swoich środowiskach lokalnych; a także wolontariusze z różnych krajów europejskich (Francja, Grecja, Gruzja, Łotwa, Niemcy, Węgry) przebywający w Polsce w ramach programu Wolontariatu Europejskiego, łącznie ok. 90 osób. Międzynarodowe spotkanie KE było finałem 7 miesięcznej pracy wykonywanej przez Kluby Europejskie w swoich krajach. Tegorocznym tematem zjazdu było hasło „Działaj lokalnie”. Uczestnicy projektu byli zobowiązani do zaplanowania i przeprowadzenia szeregu działań na rzecz lokalnej społeczności. Od grudnia 2012 do maja 2013 KE realizowały zaplanowane przez siebie akcje. Spośród kilkunastu interesujących pomysłów należy wymienić chociażby: spotkania z seniorami w domu opieki, sprzątnięcie miasta, zbiórka żywności i przeprowadzenie charytatywnego eventu na rzecz najbardziej potrzebujących, kurs pierwszej pomocy, nauka obsługi komputera skierowana do osób starszych. Podczas zjazdu uczestnicy zaprezentowali przeprowadzone przez siebie akcje lokalne. Zorganizowano też szereg warsztatów na temat aktywnego obywatelstwa, zrównoważonego rozwoju miast, symulację wyborów na najlepszą akcję lokalną. Uczestnicy Zjazdu przyłączyli się do organizacji Miasteczka edukacyjnego, odbywającego się po Paradzie Schumana. Partnerami Zjazdu byli European Information Center (Veliko Turnovo, Bułgaria), Fundacja Konrada Adenauera, spotkanie odbywało się przy wsparciu Komisji Europejskiej (Program Europa dla Obywateli).

Baza Klubów Europejskich. Fundacja prowadzi bazę Klubów Europejskich, która ułatwia nawiązanie kontaktów pomiędzy Klubami oraz zapraszanie ich na inne wydarzenia przez organizacje trzecie.

Wizyty pracowników i wolontariuszy Fundacji w Klubach Europejskich oraz wizyty Klubów w siedzibie Fundacji. Fundacja regularnie wysyła swoich wolontariuszy i pracowników na spotkania z Klubami Europejskimi w regionach. Możliwość takiego spotkania jest niezwykle cenna dla członków Klubów, którzy, w swoim miejscu zamieszkania, w małych miejscowościach, mają ograniczone możliwości uczestnictwa w podobnych spotkaniach i konsultacjach. Podczas delegacji nasi reprezentanci prezentują i doradzają, jakie akcje może potencjalnie podjąć Klub Europejski, prowadzą także lekcje europejskie dla młodzieży i nauczycieli na wybrany temat, powiązany z tematyką europejską. Znaczną część delegacji odbywają, przebywający w Fundacji, zagraniczni wolontariusze. Pozwala to przy okazji na poznanie i dyskusję na temat

innych tradycji, historii i zwyczajów, co promuje dialog międzykulturowy w środowiskach lokalnych. Wspomniane lekcje europejskie prowadzone są także w siedzibie Fundacji, w przypadku odwiedzin ze strony Klubów Europejskich.

W roku 2013 odbyło się 16 wizyt wolontariuszy i pracowników Fundacji w następujących miejscowościach:

Data	Miejscowość
16 stycznia	Sochocin
22 stycznia	Warszawa
4-7 lutego	Piątkowisko i Pabianice
9-11 kwietnia	Włocławek
24 kwietnia	Radom
26 kwietnia	Warszawa
6 maja	Warszawa
27-29 maja	Włocławek
4 czerwca	Dzierzgowo
11 czerwca	Jazgarka
19 czerwca	Wolanów
20 czerwca	Koluszek
21 października	Łomna
10 grudnia	Radom
11 grudnia	Sochocin
17 grudnia	Dzierzgowo

Działania dla Klubów Europejskich są współfinansowane ze środków programu *Europa dla Obywateli*.

9. Gminowo

Głównym celem projektu *Gminowo* było zwiększenie aktywności młodzieży w życiu społeczności lokalnej. Projekt zwracał szczególną uwagę na znaczenie społecznej kontroli obywateli nad pracami samorządu lokalnego oraz zachęcał do aktywnego udziału w wyborach samorządowych.

Różne badania wskazują, że jedną z grup najrzadziej korzystających z praw wyborczych są osoby, które dopiero uzyskują prawa głosu. Bierne zachowania są często powielane przez wiele lat, w kolejnych wyborach. Szczególnie niski poziom świadomości dotyczy władz lokalnych i społecznej kontroli działań samorządów. Młodzież nie ma wystarczającej wiedzy na temat roli władz lokalnych w kształtowaniu najbliższego otoczenia i nie potrafi korzystać z przysługujących jej w tej dziedzinie praw. Głównymi adresatami projektu są osoby w wieku 16-19 lat, dla których wybory samorządowe w 2014 roku będą pierwszymi wyborami, podczas których będą mogli zagłosować. Jednak działania projektowe integrowały wokół siebie nie tylko młodych ludzi – uczniów szkół ponadgimnazjalnych - ale również całe społeczności lokalne (tj. mieszkańców, przedstawicieli władz lokalnych, media lokalne). Projekt miał zasięg ogólnokrajowy - zaangażowane były w niego 22 szkoły z 11 województw.

Realizacja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2012 trwała do końca sierpnia 2013. Działania projektowe obejmowały m.in.:

- monitoring pracy władz lokalnych i gry miejskie
- grę internetową – symulacje pracy rady gminy
- lokalne działania szkół
- symulacje wyborów do władz gmin
- wyjazd edukacyjny do Brukseli

Łącznie w całym projekcie udział bezpośredni wzięło ok. 5.400 osób. W 2013, w ramach projektu zrealizowano następujące wydarzenia:

Miasto	Wydarzenie	Termin
Włocławek	Gra miejska	7-8 stycznia
Wojślawice/Zduńska Wola	Gra miejska	11 stycznia
Płock	Gra miejska	16 stycznia
Płock	Gra miejska	23 stycznia
Włocławek	Symulacja wyborów lokalnych	9 kwietnia
Krasnystaw	Symulacja wyborów lokalnych	26 marca
Płock	Symulacja wyborów lokalnych	10 kwietnia
Police	Symulacja wyborów lokalnych	21 maja
Siedlce	Symulacja wyborów lokalnych	26 kwietnia
Ostrów Wlkp.	Symulacja wyborów lokalnych	23 kwietnia
Chęciny	Symulacja wyborów lokalnych	16 kwietnia
Syców	Symulacja wyborów lokalnych	9 kwietnia
Kielce	Symulacja wyborów lokalnych	29 maja
Kędzierzyn-Koźle	Symulacja wyborów lokalnych	15 kwietnia
Koźmin Wlkp.	Symulacja wyborów lokalnych	5 czerwca
Chęciny	Wydarzenie lokalne w szkole	1-4 marca, 13 maja
Kędzierzyn-Koźle	Wydarzenie lokalne w szkole	26 marca
Kielce	Wydarzenie lokalne w szkole	27 marca
Płock	Wydarzenie lokalne w szkole	18, 21 marca
Płock	Wydarzenie lokalne w szkole	16, 29, 30 kwietnia, 6, 15 maja
Ostrów Wlkp.	Wydarzenie lokalne w szkole	1 lutego
Kielce	Wydarzenie lokalne w szkole	21 marca
Koło	Wydarzenie lokalne w szkole	22 marca
Koźmin Wlkp.	Wydarzenie lokalne w szkole	21 lutego
Krasnystaw	Wydarzenie lokalne w szkole	14 stycznia-8 lutego
Poznań	Wydarzenie lokalne w szkole	7, 14, 18 marca
Sanok	Wydarzenie lokalne w szkole	21 marca
Siedlce	Wydarzenie lokalne w szkole	20-22 marca
Skwierzyna	Wydarzenie lokalne w szkole	22-24 lutego, 15 marca
Syców	Wydarzenie lokalne w szkole	1 marca

Szczekociny	Wydarzenie lokalne w szkole	21-23 stycznia, 1 marca
Włocławek	Wydarzenie lokalne w szkole	21 marca
Włocławek	Wydarzenie lokalne w szkole	26 marca
Wojśławice	Wydarzenie lokalne w szkole	21 marca
Włodawa	Wydarzenie lokalne w szkole	21, 25 marca
Police	Wydarzenie lokalne w szkole	27 marca
Bruksela i Luksemburg	Wyjazd studyjny dla lokalnych koordynatorów projektu	3-8 czerwca
Warszawa	Spotkanie końcowe dla Partnerów lokalnych projektu	20-21 czerwca

Projekt był współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

10. Monitoring procedur dotacyjnych dla organizacji pozarządowych

Głównym celem projektu było ułatwienie procedur związanych z aplikowaniem i rozliczaniem środków publicznych i unijnych przez organizacje pozarządowe. Eksperti projektu dokonali analizy ważniejszych programów dotacyjnych, kierowanych do sektora NGO. Przeprowadzili konsultacje z ok. 200 organizacjami oraz analizę porównawczą systemu polskiego z niemieckim. Na tej podstawie sformułowano rekomendacje środowisk pozarządowych dot. postulowanych zmian w procedurach sprawozdawczych i aplikacyjnych, wraz z opisaniem warunków prawnych, od których zmiany byłyby uzależnione. Raport z rekomendacjami opublikowano w Warszawie, 25 kwietnia.

W ramach projektu, w grudniu 2012, powołano także koalicję NGO 'Proste Granty'. Jest to nieformalne zrzeszenie organizacji pozarządowych. Jego działania skupiają się na: 1. Wypracowaniu dobrych praktyk w zakresie aplikowania i rozliczania środków dla organizacji pozarządowych. 2. Rzecznictwie zmian w odpowiednich aktach prawnych, regulaminach i procedurach, które określają zasady aplikowania i rozliczania wsparcia przez organizacje pozarządowe. Pod koniec 2013 roku koalicja liczyła ok. 90 organizacji z całej Polski. Eksperti projektu uczestniczyli także aktywnie w konsultacjach Programu oraz Regulaminu Programu FIO na lata 2014-20, przyczyniając się do wniesienia kilku istotnych dla III sektora poprawek do tych dokumentów. Włączyli się także w szerszy proces konsultacji dot. prawodawstwa dla NGO, prowadzony m.in. pod egidą Kancelarii Prezydenta.

Projekt był współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

11. Konkurs *Jak zreformować gospodarstwo mojego ojca?*

Konkurs przeznaczony jest dla uczniów klas maturalnych i przedmaturalnych, w szczególności ze szkół o profilu rolniczym. Najważniejszym zadaniem uczestników konkursu jest przygotowanie kompleksowego projektu modernizacji wybranego gospodarstwa rolnego. Przez pierwszą połowę 2013 roku trwała XVI edycja konkursu,

zainaugurowana w listopadzie roku poprzedzającego. Swoje prace – projekty modernizacji gospodarstw rolnych przysłało 44 uczniów. 11 kwietnia zorganizowano finał konkursu – jego uczestnicy prezentowali i omawiali swoje projekty przed komisją ekspertów z wyższych szkół rolniczych całej Polski. Na podstawie przeprowadzonych rozmów wybrano 9 laureatów, którzy w nagrodę otrzymali prawo wybrania dowolnego indeksu jednej z uczelni biorących udział w projekcie. 14 listopada 2013 roku w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego odbyło się spotkanie inaugurujące kolejną edycję konkursu. W spotkaniu udział wzięło ok. 170 osób ze średnich szkół rolniczych z całej Polski. W 2013 roku przeprowadzono także ewaluację dotychczasowych efektów programu, wraz ze śledzeniem losów wybranych uczestników konkursu z poprzednich edycji. Projekt zrealizowany we współpracy ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego, 8 wyższymi uczelniami rolniczymi z całej Polski oraz Fundacją Konrada Adenauera.

12. Wolontariat Europejski

Fundacja jest jedną z największych w Polsce organizacji koordynujących bezpośrednio projekty Wolontariatu Europejskiego. Zajmujemy się zarówno wysyłaniem polskich wolontariuszy do krajów UE i państw partnerskich, jak i przyjmowaniem ich obywateli do pracy wolontariackiej w różnych regionach Polski. Wszystkie programy trwają od kilku do 12-nastu miesięcy i są prowadzone w organizacjach pozarządowych, społecznych, ośrodkach edukacyjnych i socjalnych. Wolontariat jest nie tylko wsparciem pracy danej organizacji, ale przede wszystkim doskonałą okazją dla młodego człowieka do poznania innego kraju europejskiego, jego języka, tradycji i kultury. Również środowiska przyjmujące wolontariuszy mogą zetknąć się z doświadczeniami i tradycjami innego regionu Europy. Bezpośredni, dłuższy kontakt nie ogranicza się do okazjonalnego spotkania, ale wymaga współpracy podczas codziennych czynności zawodowych i wspólnego spędzania czasu wolnego. Dzięki temu projekt doskonale przyczynia się do rozwoju dialogu międzykulturowego, lepszego, wzajemnego poznania się Europejczyków, dostrzeżenia wspólnych wartości i zwiększenia tolerancji dla odmienności. W 2013 roku 62 wolontariuszy realizowało projekty Wolontariatu Europejskiego w następujących miejscach:

Miejscowość (kraj)	Partnerzy	Okres realizacji projektów (w 2013 roku)
Warszawa (Polska)	Special Kindergarten no. 213, Academy for Peace and Development, Steinbeis Innovation gGmbH, Special Kindergarten no 245, VIA e. V., IMKA Latvija, Special Kindergarten no. 319, Union Forum, Messzelato Egyesulet, Tandem, Youth Centre for Regional Cooperation	Styczeń-wrzesień
Laski (Polska)	The Society for the Care and Blind, Initiative Christen fuer Europa e.V. ICE, Internationale Jugendgemeinschaftsdienste LV Berlin e.V.	Styczeń-czerwiec
Wojkowice (Polska)	European Integration Club at Complex of Schools in Wojkowice, ADICE, Landesvereinigung kulturelle Kinder und Jugendbildung Sachsen-Anhalt e.V.	Styczeń-czerwiec
Vinnytsia (Polska)	Vinnytsia Regional Centre for Information "Kreativ"	Styczeń-sierpień

Rustavi (Gruzja)	Georgian Youth for Europe, SIQA	Styczeń-sierpień
Gyumri (Armenia)	Youth Initiative Centre	Styczeń – czerwiec
Tkibuli (Gruzja)	Tkibuli District Development Fund	Styczeń-grudzień
Ozurgeti (Gruzja)	Student Youth Council	Styczeń-lipiec
Woroneż (Rosja)	Youth Human Rights Movement	Styczeń
Lyon (Francja)	Mission Locale de Villeurbanne	Styczeń-czerwiec
Saint-Etienne (Francja)	Mission Locale de Villeurbanne	Styczeń-czerwiec
Almeria (Hiszpania)	COLEGA Almeria	Styczeń-maj
Rzym (Włochy)	Punti di Vista	Styczeń - luty
Las Palmas de Gran Canaria (Hiszpania)	Centro Intercultural Ideas de Colores	Styczeń-marzec
Valencia (Hiszpania)	Asociacion Cultural Ingalia (Spain)	Luty-październik
St-Pourçain-Sur-Sioule (Francja)	Concordia Auvergne	Styczeń-lipiec
Villanuova sul Clisi (Włochy)	Tempo Libero Societa Cooperativa Sociale	Maj-wrzesień
Warszawa (Polska)	A.R.T. Fusion, SFERA, Asociación Las Niñas del Tul, Associazione SCAMBIEUROPEI, CECAP, Center for Intercultural Dialog, Przedszkole Specjalne nr 245 “Sowy Mądrej Głowy”, Przedszkole Specjalne nr 393, Przedszkole Specjalne nr 213	Wrzesień-grudzień
Laski (Polska)	The Society for the Care and Blind, National Centre for Youth Information and International Youth Mobility	Wrzesień-grudzień
Wojkowice (Polska)	European Integration Club at Complex of Schools in Wojkowice, Jugendaustauschwerk im Kreis Gütersloh e.V, Federation of Youth Clubs in Armenia	Październik-grudzień
Skofja Loka (Słowenia)	Zavod O	Sierpień-wrzesień
Karlovo (Bułgaria)	Youth and Civil Initiatives in the Rose Valley	Czerwiec-wrzesień
Budapeszt (Węgry)	FÜGE Productions	Styczeń-grudzień
Forlì (Włochy)	UNISER SOCIETÀ COOPERATIVA	Luty-grudzień
Limousin (Francja)	ASSOCIATION LIMOUSINE DE SAUVEGARDE DE L'ENFANT A L'ADULTE	Styczeń-grudzień
Belfast (Irlandia Północna)	HOMELESS FAMILY PROJECTS	Sierpień-grudzień
Barcelona (Hiszpania)	Nexes Interculturals de joves per Europa	Wrzesień-grudzień
Limassol (Cypr)	Prosvasi	Październik-grudzień
Vinnytsia (Ukraina)	Vinnytsia Regional Centre for Information “Kreativ”	Listopad-grudzień
Rustavi (Gruzja)	SIQA	Październik-grudzień
Gyumri (Armenia)	Youth Initiative Centre	Listopad– grudzień
Lwów (Ukraina)	NGO Academy of Ukrainian Youth	Lipiec-grudzień
Gori (Gruzja)	Bridges of Friendship KARTLOSI	Sierpień-grudzień
Sumy (Ukraina)	Center for European Initiatives	Październik-grudzień
Mińsk (Białoruś)	FIALTA	Listopad - grudzień

Program współfinansowany przez Unię Europejską (program *Młodzież w Działaniu*).

III. PROGRAM DZIELENIA SIĘ DOŚWIADCZENIAMI

13. Bridging EU and Western Balkans

Bridging EU and Western Balkans to międzynarodowa inicjatywa organizacji pozarządowych z Albanii, Polski, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Serbii i Macedonii. Projekt obejmuje szereg działań i wydarzeń w Albanii, Niemczech, Macedonii i Serbii w okresie od sierpnia 2013 do września 2014. Projekt realizowany jest w ramach programu UE *Europa dla Obywateli*. Cele oraz działania odwołują się do kwestii związanych z analizą postrzegania i rozumienia koncepcji Europejskiego Obywatelstwa przez mieszkańców krajów Bałkanów Zachodnich, perspektywy członkostwa tych państw w Unii oraz przebiegu procesów demokratycznych w tych krajach. We wrześniu 2013 w Tiranie odbyło się spotkanie robocze Partnerów projektu, na którym planowane były kolejne działania poszczególnych partnerów.

14. Europa w walizce

Europa w walizce to spotkania ekspertów z Polski, Niemiec, Ukrainy, Białorusi, Mołdawii i Armenii wokół zagadnień europejskich z organizacjami pozarządowymi, studentami, działaczami partyjnymi i lokalną społecznością. Europa w walizce składa się z dwóch grup: Junior Teams - czyli zespół młodych ekspertów do 30 roku życia z Niemiec, Ukrainy, Białorusi, Mołdawii, Armenii i Polski oraz Senior Teams - eksperci ze znacznym doświadczeniem, reprezentujący organizacje pozarządowe, politykę, administracje lokalną i media. Celem projektu jest informowanie obywateli krajów Partnerstwa Wschodniego o polityce europejskiej, ale także zwiększenie wiedzy mieszkańców państw UE na temat Europy Wschodniej. Harmonogram wydarzeń w ramach projektu, w roku 2013:

Data	Wydarzenie
12-14 kwietnia	Spotkanie przygotowawcze dla uczestników Junior Teams wiosennych tras z Niemiec, Polski, Ukrainy, Białorusi i Mołdawii w Berlinie
14-23 maja	Odbywały się dwa wyjazdy uczestników Junior Teams po Ukrainie i po jednej podróży do Białorusi oraz Mołdawii
3-5 lipca	Spotkanie przygotowawcze dla uczestników Junior Teams jesiennych tras z Niemiec, Polski, Białorusi i Armenii w Berlinie
14-16 lipca	Spotkanie przygotowawcze dla uczestników Junior Teams jesiennych tras z Niemiec, Polski i Ukrainy w Berlinie
15-30 września	Odbywały się dwa wyjazdy uczestników Junior Teams po Ukrainie i po jednej podróży do Białorusi i Armenii
13-15 listopada	Spotkanie ewaluacyjne projektu i prezentacje w szkołach w Warszawie, Skierniewicach i Otwocku.

3-6 grudnia	wyjazd międzynarodowych grup starszych ekspertów (Senior Teams) na Ukrainę (na trasie Winnica-Chmielnicki-Kamieniec Podolski-Czerniowce; z dodatkowym odwiedzeniem Majdanu)
-------------	---

Partnerami projektu byli: Fundacja Roberta Boscha, Fundacja Konrada Adenauera, Akademia Europejska w Berlinie, Instytut Współpracy Euroatlantyckiej, Fundacja Friedricha Naumanna i Fundacja Hansa Seidla. Patronat medialny nad projektem przejął portal EastBook.eu

Władze Fundacji w roku 2013:

Rada Fundatorów:

Tadeusz Mazowiecki (Przewodniczący, do października 2013)

Piotr Nowina-Konopka

Michał Wojtczak

Henryk Woźniakowski

Rada Programowa:

Piotr Nowina-Konopka (Przewodniczący)

Jan Kieniewicz

Tadeusz Mazowiecki (do października 2013)

Henryk Woźniakowski

Kuratorium:

Jacek Ambroziak

Maria Gintowt-Jankowicz

Witold Orłowski

Jacek Wojnarowski

Zarząd:

Anna Radwan-Röhrenscheff (Prezes)

Michał Prochwicz

Działalność Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana w roku 2013 była współfinansowana przez Unię Europejską, w ramach programu *Europa dla obywateli*

Partnerem Strategicznym Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana w roku 2013 było ORANGE

